

A kereső ember és a Szentháromság

Időpont: Szentháromság vasárnapja, 1956. május 27.

Alapige: János 3,1-15.

Vala pedig a farizeusok közt egy ember, a neve Nikodémus, a zsidók főembere: Ez jöve Jézushoz éjjel, és monda néki: Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, a melyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele. Felele Jézus és monda néki: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát. Mondta néki Nikodémus: Mimódon születetik az ember, ha vén? Vajjon bemehet-é az ő anyjának méhébe másodszor, és születetik-é? Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába. A mi testtől született, test az; és a mi Lélektől született, lélek az. Ne csodáld, hogy azt mondám néked: Szükség néktek újonnan születnetek. A szél fú, a hová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod honnan jő és hová megy: így van mindenki, a ki Lélektől született. Felele Nikodémus és monda néki: Mimódon lehetnek ezek? Felele Jézus és monda néki: Te Izrael tanítója vagy, és nem tudod ezeket? Bizony, bizony mondom néked, a mit tudunk, azt mondjuk, és a mit látunk, arról teszünk bizonyosságot; és a mi bizonyágtételünket el nem fogadjátok. Ha a földiekről szóltam néktek és nem hisztek, mimódon hisztek, ha a mennyiekről szólok néktek? És senki sem ment fel a mennybe, hanemha az, a ki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, a ki a mennyben van. És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie. Hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

A Szentháromság vasárnapjára kirendelt óegyházi evangélium nem tanítást ad a Szentháromságról, hanem egy történetet állít szemeink elé annak megmutatására, hogy Szentháromság nélkül nincs igazi békessége az embernek. Mindezt Nikodémus példáján mutatja be.

1. Nikodémus az első hitágazat embere.

Farizeus, de nem a képmutatók közül, hanem a javából. A bölcs és érdeklődő zsidóság képviselője. Hívó ember. Hisz az egy igaz Istenben, a szövetség Urában, ki népével szövetséget kötött, hisz abban, hogy egyszer majd eljön Isten ígérete szerint a megígért Messiás. Hite nemcsak öröklött, hagyományos hit, hanem tudatos, személyes döntés. Jézus is elismeri, hogy Izrael tanítója /10. v./, tehát művelt teológus, aki nemcsak a maga számára tisztázta a hit kérdéseit, hanem másoknak is útmutatója a hit szövevényei között. Hite nemcsak észbeli

ismeret, hanem életformáló erő is. Köztisztelőben áll megszentelt egyénisége. Főember /1. v./, tehát tagja a szinédriumnak, a nagytanácsnak.

Még sincs békessége. Kereső ember. A kereső embernek mindig valami hiányérzete van. Nikodémus is úgy érzi, hogy valami hiányzik az életéből. Maga sem tudná megmondani, hogy mi. Valami belső ösztön hajtja Jézushoz. Az az érzése, hogy nála megnyugvást találna kereső lelke. Hogy milyen nagy benne ez a keresés, a történet mellékkörülményei világítják meg.

Kereső ember, dacára annak, hogy – amint láttuk – hívő ember.

Kereső ember, dacára annak, hogy a 4. vers alapján valószínűnek kell tartanunk, hogy vén ember. A belső nyugtalanság, az erjedés, a keresés, az újba való kapaszkodás az ifjúság jellemvonása. Ahogyan múlik az ember fölött az idő, úgy higgad le, elülnek a kételyei, csökken a szellemi rugalmassága, elkényelmesedik a gondolkodása, Igen nagynak kell lenni annak a hiányérzetnek, mely dacolni tud a vén korral, annak fékező erejével, feldúlja a békességet s keresésre indít.

Nikodémus kereső ember, dacára annak, hogy beérkezett ember. Gazdag. Jézus temetésekor egész hirtelen, minden nehézség nélkül elő tud teremteni száz fontnyi mirhából és aloéból való drága kenetet. /Ján. 19,39./ Tekintélyes ember. Izrael tanítója, főember, nagytanácsstag. A tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen beérkezett emberek rendszerint megülnek már babérjaikon s nem igen nyugtalanítják magukat holmi keresésekkel. Igen nagynak kell lenni annak a hiányérzetnek, melyet nem tud felszámolni sem vagyon, sem tudomány, sem tekintély, hanem megzavarja a békességet s valami ismeretlennek a keresésére kényszerít.

Nikodémus kereső ember, dacára annak, hogy félénk természetű. Éjjel megy Jézushoz. /2. v./ Az vessen ezért először rá követ, aki még sosem mérte fel, hogy Jézus mellett való kiállásának mily veszteség-következményei lehetnek. Igen nagynak kell lenni annak a hiányérzetnek, mely erősebb, mint az élet, jólét és tekintély féltése s mely úgy megzavarja az ember békességét, hogy mindent kockára téve megindul valami jobb keresésére.

Míndez világosan mutatja, hogy hihetek Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében, a világ fenntartójában és gondviselőjében, a törvényadóban, ez nem csillapítja le lelkem kereső szomjúságát, mert nem intézi el a bűnt. Nekem bűnbocsánat kell. E nélkül nincs békességem. Ezt pedig az első hitágazat nem tudja nyújtani.

2. Ezért keresgél Nikodémus a második hitágazat körül.

Nem a kíváncsiság viszi Jézushoz, hanem a komoly keresés. Mondhatnók, hogy félig-meddig hisz is benne. Tanítónak tartja, rabbinak. Így is szólítja. Nagy dolog az, hogy ő, az előkelő

hittudós, az iskolázatlan ács mestert elismeri tanítónak. Mégpedig nem is akármilyenek. Istentől küldött tanítónak ismeri el. /2. v./ Olyan valakinek tehát, aki nem magát tolt fel tanítóul, hanem akit Isten maga rendelt népe tanítására.

Elismeri őt csodatevőnek is. Csodáiban Isten hatalmának megmutatását látja. Ezért mondja: „Senki sem teheti e jeleket, amelyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele”. /2. v./ Végeredményben tehát prófétának tartja őt, Isten emberének, aki Istentől kapta bölcsességét, hatalmát, küldetését, aki Istennel van s akivel vele van Isten.

Csak egy ponton botorkál még sötétben. Nem látja benne Isten Fiát és a világ Megváltóját. Értetlenül néz Jézusra, mikor Isten-fiúságról beszél mondván: „Senki sem ment fel a mennybe, hanem ha az, aki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, aki a mennyben van”. /13. v./ Mikor pedig az érckígyó történetét idézi Jézus, magát a történetet jól ismeri, de messiási alkalmazása titok előtte. Nem érti, mit akar Jézus mondani azzal, hogy „amiképpen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképpen kell az ember Fiának felemeltetnie, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. /14-15. v./ Jézus nagy ember a szemében, bölcs tanító, hatalmas próféta, de azt nem látja, hogy Isten Fia, bűneinkért keresztre ment Megváltó, ki a hívőknek a bűn mardosásától való szabadulást hozza. A második hitágazatban eljutott a történeti Jézushoz, de nem tudja elmondani, hogy ez a Jézus Krisztus nekem uram, ki engem, elveszett és elkárhozott embert megváltott a bűntől, haláltól és az ördög hatalmából szent és drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával. Ezért marad meg a keresése, ezért nincs békessége, mert nincs bűnbocsánata. A történeti Jézus, a bölcs tanító, a nagy vallásalapító, az igazság hős vértanúja, a nemes példakép nem tud rajtunk segíteni. Nekünk a második hitágazat Krisztusára, a Fiúistenre, a Megváltóra van szükségünk.

Nem álltál-e meg te is feleúton a második hitágazatban, mint Nikodémus? Ha igen, akkor ne csodálkozz, hogy még mindig nincs békességed, hanem nyugtalanul keresel valamit. Talán magad sem tudod, mit. Én tudom: Krisztust, a Fiúistent, a Megváltódat.

3. Nikodémus, a kereső ember, megakad már a második hitágazatban, a harmadik hitágazattal nem tud már mit kezdeni.

Jézus beszél neki a Szentlélek munkájáról, az újjászületésről. Világosan megmondja, nem is egyszer /3. 7. v./, hogy szükség nekünk újonnan születnünk. Úgy, ahogyan e világra születünk s ahogyan vagyunk, nem mehetünk be Isten országába, az Ő nyugodalmába. Születünk kárhozatra, újjászületünk üdvösségre. Ezért szokták mondani, hogy aki egyszer születik, kétszer hal meg, de aki kétszer születik, az csak egyszer hal meg. Aki egyszer születik, az meghal földi életének végén, de a világ végén, az ítélet napján, el kell szenvednie a második halált, a kárhozatot is.

Aki pedig a természetes születésen kívül újjá is születik, az csak egyszer hal meg, földi életének végén, nem kell azonban megkóstolnia a világ végén a második halált.

Az újjászületésnek ez a rettenetes parancsa ítélet reánk nézve. Azt jelenti, hogy a bűn teljesen elrontott bennünket. Mindenféle reparációs kísérlet hiábavaló. Lényegünkben romlottunk meg. Egészen újonnan kell születnünk.

Nikodémus nem érti, illetve félreérti Jézus szavait. Azt hiszi, hogy Jézus a testi születés megismétlődéséről beszél. Erre Jézus még részletesebben kifejti előtte az újonnan születés titkát. Az újonnan születés víztől és Lélektől való születés. „Csak az mehet be Isten országába, aki aláveti magát János keresztelésének, ezzel elfogadja János megtérésre hívó igéjét s aki várja, hogy az Isten-küldötte Messiás a Lélek ajándékában részeltesse.” Akit a Szentlélek meg tudott győzni bűn tekintetében teljes romlottságáról, arról, hogy menthetetlenül el kell kárhoznia, az előtt felragyogtatja a váltság titkát. Hitet ébreszt benne, mely Krisztusnak az egész világért hozott áldozati halálát az ő személyes ügyévé teszi, azt, ami a kereszten 2000 évvel ezelőtt elvégeztetett, vele egyidejűvé teszi és új szívet ajándékoz neki, mely telve van a Krisztus szent és drága vérével számára megszerzett bűnbocsánatért való hálával.

Megtérés, újonnan születés, kicserélt szív. Milyen sokan vannak egyházunkban, kiknek fülében ezek a jézusi szavak, gondolatok mind szektás hangzásúak. Ők beleszülettek a keresztyénségbe, nincs szükségük tehát – mondják – újonnan születésre. Ők meg vannak kereszteleve, minek tehát még meg is térniök? Nem vagyunk mi olyan gonoszok – hangoztatják –, miért kellene kicserélni a szívünket? Le kell egy kicsit törölni a port, mely az életúton rárakódott, meg kell egy kissé tisztogatnunk a ráfröcskölődő szennytől s azután rendben van minden. Csak egy kis akarat kell hozzá! Az ilyen emberek Szentlélek nélkül akarnak boldogulni a keresztyénségben, saját lelki erejükkel akarnak üdvözülni, csoda-e, ha azután semmire sem mennek! Mindig keresnek és sohasem találnak. Mindig újrakezdenek, de célhoz sohasem jutnak. Szentlélek nélkül nincs bemenetel Isten országába, az Ő nyugodalmába.

János evangélista nem mondja el a Nikodémussal való beszélgetés végét. Lehet, sőt nagyon valószínű, hogy ez a beszélgetés még nem hozta meg Nikodémus életében a kívánatos és nélkülözhetetlen döntést Krisztus mellett, de hogy nem ment el fölötte nyomtalanul, azt az evangélium későbbi feljegyzései világosan mutatják.

Mit jegyez fel rólunk az élet könyve a mai igehirdetés után? Ámen.